

Naročnina lista: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta 5—
 Četiri leta . . . 250
 Mesečno 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. od 6 redne petivreda: večkratnih oznanil v popust. —
 „Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Rusi bežijo iz izhodne Galicije.

Naša ofenziva ob Zloti Lipi in Dnjestru. — Rusi se umikajo iz izhodne Galicije na črti dolgi 250 km. — Hrvaški general Puhallo pred trdnjavo Luck. — Junaštvo Hrvatov ob Dnjestru. — Naši zasedli Zloczov. — Olita zasedena. — Srditi a brezuspešni italijanski napadi ob celi goriški fronti odbiti. — Sovražnik napada pri Tolminu in Bovcu z veliko silo

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 29. avgusta.

Rusko bojišče.

Naši uspehi izhodno od Vladimir-Volynskija in ob Zloti Lipi so strli sovražno odporno silo na črti, ki znaša 250 km. Goreče vasi in porušene naselbine označujejo povsod umikanje Rusov. Število ujetih Rusov se je zadnje dni zvišalo na 10.000.

Čete generala Pilsner-Baltina, ki so predvčeraj predrle rusko bojno črto in v katerih so se posebno junaško borili hrvaški polki, zlasti hrvaški pešpolk št. 52, zasledujejo bežeče Ruse proti Buczaczu (ob reki Strypa severoizhodno od Stanislava).

Armada generala Bothmerja, ki je sestavljena iz nemških in avstro-ogrskih čet, prodira čez Podhajce (ob reki Koropiec) ter proti Zloczovu.

Mesto Zloczov, katero so Rusi zažgali, se nahaja v oblasti armade generala pl. Böhm-Ermollija.

Armadni zbori fem. pl. Puhallo so zapodili v beg več sovražnih zadnjih straž in sledijo za petami sovražniku, ki se umika proti trdnjavi Luck.

Pri Kobrinu (severoizhodno od Brest-Litovska), kjer je prodiranje zavezniških čet uspešno, imajo Rusi le še prosta pōta, ki vodijo proti severoizhodu.

Avstro-ogrške čete so prodirale na ozemlju Szereszovo do južno-izhodnega roba Sielo Wielikoje-Przany.

Italijansko bojišče.

Posamezni italijanski napadi ob soški bojni črti so bili včeraj, dne 28. avgusta, večji in srditejši, toda bili so, kakor navadno, povsod — brezuspešni.

Na Doberdobskem ozemlju je bil pozno zvečer sovražni napad na Monte dei sei Busi, katerega je pripravljal močen artilerijski ogenj, odbit.

Predpoldne sta naskočila dva laška polka mobilne milice štirikrat goro Sv. Mihaela, sta udrla na posameznih mestih v naše strelske jarke, toda bila sta zoper povsod s težkimi izgubami pognana v beg.

Proti goriškem območju se je vršil pred nekaj časa napad sovražnih sapersjev. Naši topovi in metaleci min so paradržali vse sovražne podzemeljske rove.

Tolminsko območje je bilo cel dan pod srditim topovskim ognjem. Temu je sledil napad dveh italijanskih polkov in dveh bataljonov alincev. Napad so naše čete v ročnem nitežu odbile. Istotako brezuspešni so bili posamezni napadi na most zahodno od Tolmina in na prostor severno od tega prehoda, kakor tudi štiri so-

vražni napadi na črto Mrzli-Vrh-Sleme. Tudi napad na prostor pri Bovcu, katerega so Italijani podvzeli z močnimi četami, je bil ustavljen. Tukaj kakor povsod drugod so ostale naše postojanke trdno v rokah branilcev.

Ob naši koroški fronti vlada precejšen mir.

Ob tirolskem obmejnem ozemlju se topovski boji z menjajočo srditostjo nadaljujejo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 29. avgusta.

Izhodno bojišče.

Armadna skupina maršala pl. Hindenburga. Južno-izhodno od Kovna je trdovratni sovražni odpor zlomljen. Naše čete sledijo umikajočim se Rusom. Gozdovito ozemlje izhodno od Augustova je prekoračeno. Dalje proti jugu smo v zasledovanju dosegli črto Dombrova—Grodok (ruski) — ozemlje Narevke (izhodno od mesta Narevka).

Armadna skupina maršala bavarskega princa Leopolda. Armadna skupina, ki je zasledovala sovražnika skozi Bjeloviška-gozdovje, se s svojim desnim krilom bliža mestu Szereszovo.

Armadna skupina maršala pl. Mackensa. Med boji z zadnjimi stražami smo vrgli Ruse ob črto Podubno (ob cesti Pruzany-Tevli-Kobrin). Zavezniške (avstrijske) čete, ki so prodirale čez močvirnato ozemlje, so sovražnika zasledovale do bližine mesta Kobrin. S surovostjo, katero obsojajo naše čete in ljudstvo z globokim studom, so Rusi maskirali svoje postojanke s tisoči prebivalcev, svojih lastnih deželanov, med njimi mnogo žen in otrok in so jih gonili proti našim naskakujočim četam. Akoravno nismo hoteli, vendar je naš ogenj zahteval med njimi nekaj žrtev.

Južno-izhodno bojišče.

Avstrijske čete so včeraj vrgle poraženega sovražnika čez črto Pomorzany-Komiuchy Kozova in za ozemlje reke Koropieca (pritok Dnjestra med Zloti Lipi in Strypo).

Na Balkanu.

Pašič o srbski politiki.

Srbski ministrski predsednik Pašič se je izjavil proti uredniku „Corriere della Sera“ in je svoje odgovore sam napisal. Izjava odkrije medsebojno nezaupanje in težave med Srbijo in Italijo in Bolgarijo.

Laški urednik se je pritožil, da Srbija ob začetku laške vojne ni začela z ofenzivo in je Avstrija vsled tega lahko poslala svoje čete iz srbske meje proti Italiji. Pašič mu je odgovoril: Srbska armada ni mogla začeti z ofenzivo, ker se je morala reorganizirati, urediti in izpopolniti svoj zdravstveni in vojni material. Svoj čas pa začne z ofenzivo, toda tega trenutka Pašič še ne ve, ker je to stvar glavnege stana.

Na vprašanje, ali bo Srbija ugodila bolgarskim željam, in sicer do katere meje, morda do Vardarja, Pašič ni dal nobenega pravega odgovora in

je rekel, da Srbija ravna po načelu: Balkan Balkancem! V začetku svetovne vojske je Srbija iskala sporazuma z Bolgarijo, da bi skupno napadli Turčijo, Bolgarija pa ni hotela kompromitirati svoje nevtralnosti. Tudi še danes ni Srbija nenaklonjena sporazumu, toda le pod pogojem, da se varujejo življenjski interesi vseh. Način, kako je Bolgarija umevala svojo nevtralnost, ko je poslala četaše v Srbijo in je ogrozila železnico Solun—Niš, je Srbijo celo prisililo, da je pustila čete na izhodni meji v brambo pred — bolgarskimi bandami.

Laški urednik se je nadalje pritožil, da je Srbija s pohodom v Albanijo razdrobila svoje sile in vsled črnogorskega zasedenja Skadra in Leša povzročila politične zapletljaje. Pašič mu je odgovoril, da Srbi s tem svojih sil niso cepili, kajti Albanijo so zasedli s četami, ki so že stale na albanski meji. Srbski načrti v Albaniji so odvisni od izida svetovne vojne in se ravna po želji Evrope, toda Srbija nikdar ne bo radevolje pustila, da bi ji bila za sosedo sovražna Albanija, kakor je bila princ Wiedova.

Največje nasprotje med Srbijo in Italijo pa se je pokazalo pri jadranskem vprašanju. Laški urednik je rekel, da so srbske napade na laško politiko gotovo povzročile hrvaške in avstrijske spletke, nakar pa mu je Pašič za odgovor povdaril, da je ravno laško časopisje načelo vprašanje, kaj naj se zgodi s srbskim, hrvaškim in slovenskim narodom, ki živi v Avstriji, v slučaju, da se vojna konča za Avstrijo neugodno. To je povzročilo v srbskem časopisju ugovor proti rešitvi, ki za te narode nikakor ne pomenja neodvisnosti in svobode. Jadransko vprašanje med Srbijo in Italijo se da lahko rešiti, kajti Srbija ne more in niti neče odreči Italiji odločilnega vpliva v Adriji. Nasprotno pa mora Srbija pričakovati, da Italija pri rešitvi usode narodov na obali ne pozabi narodnostnega načela, kateremu se ima sama zahvaliti za svoj obstanek.

Na koncu te izjave sta stala še dva stavka, katere je Pašič črtal, pa jih je še vedno mogoče brati in sicer: „Prav pravite, da ta položaj škodi skupnemu boju in da se ne sme deliti medvedove kože, dokler je ta še živ. Toda ni Srbija tista, ki je kožo razdelila ali jo deli v tem trenutku.“

Na koncu je Pašič povedal, da se obe državi že pogajata o izmenjavi avstrijskih vojnih ujetnikov laške in srbske narodnosti.

Napadi na Pašiča in Rusijo.

Iz Bukarešte se poroča: V srbski zbornici je prišlo do hudih sporov med opozicijo in pristaši ministrskega predsednika Pašiča. Zlasti nacionalisti, ki so izšli iz bivše, Rusom prijateljske Rističeve skupine, so zelo ostro napadali Pašiča in Rusijo. Več poslancev je tudi ostro napadalo Bolgarijo.

Kaj zahtevajo od Srbije.

Iz Niša se poroča: Dne 16. avgusta je prišel angleški poslanik na srbskem dvoru k Pašiču in ga je skušal vnovič pridobiti, da bi odjenjal. Nato je želel ministrski predsednik Pašič pojasnil glede sledečih treh točk:

1. Je-li predlog četverosporazuma končno javen, na katerem se ne more spremeniti nič več?
2. Na katerih točkah se bodo srbske meje dotikale grških mej?
3. Katere stvarne kompenzacije dobi Srbija za žrtve, katere bi naj doprinesla?

Angleški poslanik je rekel nato, da je nota četverosporazuma nespremenljiva. Srbija mora takoj zapustiti ozemlje Macedonije, ki je bilo že leta 1912 v srbsko-bolgarski pogodbi odstopljeno Bolgarom. Dosedanja meja med Srbijo in Grčijo bo šla v bodoče za-

hodno od Ochride, bo torej v Albaniji. Srbija dobi kompenzacije.

Srbsko časopisje proti Bolgariji.

Bolgarsko vladno glasilo v Sofiji „Echo de Bulgarie“ piše: Srbski socijaldemokratski list „Budučnost“ je objavil skrajno oster članek naperjen proti Bolgariji, v katerem izjavlja, da bi ne pomenilo ničesar drugega, kakor dve noči srbsko-bolgarski vojski, če bi prišla s posredovanjem četverosporazuma ~~Macedonija~~ v bolgarske roke. Prva krvava vojska bi se vršila, ako bi hotela Bolgarija zasesti Macedonijo, druga, mnogo krvavejša vojaka bi pa nastala, če bi hotela Bolgarija braniti v tej uri na lahek način pridobljeno macedonsko ozemlje. To so bolgarska naziranja glede macedonskega vprašanja. Nacionalistični „Mali Žurnal“ pa objavlja že članek z novo zahtevo, naj ententa zasede Bolgarijo.

Ruski upliv v Srbiji izgubljen.

Bolgarski listi opisujejo po poročilih, ki so došla iz Niša, razpoloženje v Srbiji in prihajajo k sklepu, da so katastrofalni ruski porazi in vojaška onemoglost njenih zaveznic uplivali mogočno na razpoloženje v Srbiji. Ker pa sedaj zahteva Rusija od Srbije, da mora poslednja odstopiti Bolgariji dele macedonskega ozemlja, so v Srbiji zelo ozlovoljeni nad Rusijo. Belgrajski list „Trgovinski Vestnik“ piše, da mogočna beseda carja, katerega je tirala Srbija v vojno, nima dandanes več tistega upliva v Srbiji, kakor nekdanj, kajti ruske armade so poražene in Srbija, ki si je že toliko upala, si bo sedaj tudi upala se upreti carjevi besedi. Diplomatični poraz Rusije in njenih zaveznic ni nikjer tako očividni, kakor ravno na Balkanu, zlasti v Srbiji.

Solun proti četverosporazumu.

Iz Soluna se javlja: Rabuke radi četverosporazumovih zahtev (naj Grčija odstopi Macedonijo Bolgarom) postajajo vedno večje in glasneje. Tudi v mestih Drama, Seres, Kavala so se vršili veliki shodi, na katerih je ljudstvo ugovarjalo četverosporazumovim zahtevam.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Naša ofenziva ob Zloti Lipi.

V izhodni Galiciji, t. j. ob Zloti Lipi in Dnjestrju, so se Rusi po porazih v Karpatih močno utrdili in zakopali. Zadnje dni pa so, kakor pravi avstrijsko uradno poročilo z dne 28. avgusta, naše čete napadle ruske postojanke ob gornjem Bugu, Zloti Lipi in Dnjestrju in sicer z velikim uspehom. Napad avstrijskih čet na Ruse se je pričel najprvo v prostoru pri Przemyslanyju in Monasterzyski (izhodno od Lvova). Avstrijske divizije, ki stojijo na tem torišču pod poveljstvom generala Böhm-Ermollija, so vrgle najprvo dne 27. julija sovražnika iz njegovih močno utrjenih postojank med mestoma Gologony (zahodno od Zloczova) in Dunajov (ob Zloti Lipi, zahodno od Tarnopola), med tem ko so Bavarci prodirali na obeh straneh mesta Brzezany. Tudi dalje proti jugu med krajema Podhaje in Monasterzysko so avstrijske čete vrgle Ruse nazaj. Sploh so naše čete v bojih zadnjih dni preteklega tedna z naskoki zavzele močne ruske postojanke izhodno od Zlote Lipe v obsegu 30 km. Sovražnik je imel velike izgube. 20 častnikov, 6000 mož, mnogo topov, strojnih pušk in drugega vojnega građiva je padlo našim v roke. Vsi ruski protinapadi so se izjalovili. V soboto, dne 28. avgusta, se je začela ruska armada v izhodni Galiciji, ki je stala med gornjim Bugom, Zloti Lipo in Dnjestrjem, na celi črti umikati. Rusi bežijo za reko Strypo, ki teče zahodno od Tarnopola.

Na tem torišču so se lansko leto ob začetku te vojske vršili uvodni boji med Rusi in Avstrijci. Naši slovenski polki so tam prejeli ognjeni krst in marsikateri slovenski junak bo imena Przemyslany itd. imel v vednem spominu.

General Puhallo podi Ruse proti Lucku.

Hrvaški general Puhallo je pri Vladimir-Volynskiju pričel z močno ofenzivo in podi Ruse neprestano proti trdnjavi Luck (v pokrajini Volhinija, severno od Brodyja, 50 km od izhodne gališke meje). Radi Puhallove ofenzive je ruska armada v izhodni Galiciji v veliki nevarnosti obkoljenja.

Olita zasedena.

Trdnjavo Olita, ki leži ob Njemenu, jugozahodno od Visle, so Rusi dne 26. avgusta izpraznili, in Hindenburgove čete so nato Olito zasedle. Pri Oliti so imeli Rusi močno utrjeno območje, katerega pa radi splošnega prodiranja nemških čet, proti izhodu niso mogli držati. Izhodno od Olite se razprostirajo velika močvirja.

Vilna izpraznjena.

List „Berlinske Tidende“ poroča iz Petrograda, da so Rusi izpraznili trdnjavo Vilna.

Ruski otok zaseden.

Nemške čete so dne 26. avgusta zasedle ruski otok Ōsel, ki leži v Izhodnem morju ob vходу v zaliv pri Rigi.

Dne 25. avgusta pa je majhna nemška križarka obstreljevala na otok Dagö postajo za signale, in jo deloma poškodovala. Neka druga nemška križarka pa je uspešno obstreljevala signalno postajo na Andrejevi gori na otoku Dagö. Sovražne ladje se niso nikjer pokazale.

Kje se homo ustavili?

Ruski list „Rječ“ piše: Z vsakim korakom, s katerim Avstrijci in Nemci v Rusiji prodirajo, postaja položaj za Ruse groznejši. Nastalo je vprašanje, kje se bo avstrijsko in nemško prodiranje v Rusijo ustavilo in katere ruske postojanke se še bodo od Avstrijcev in Nemcev ogroževale.

Trojni cilj našega vojevanja proti Rusom.

Nemški general pl. Blume razpravlja v listu „Münchener Neuesten Nachrichten“ o položaju na izhodnih bojiščih ter pravi: „Sedaj gre za zaključenje velikopoteznega vojnega načrta, katerega izvrševanje se je pričelo v mesec januarju, ko je ena zavezniška armada udarila v Karpatih na Ruse. Prvi cilj tega načrta, osvoboditi Galicijo in Bukovino, je skoro popolnoma, drugi cilj, vreči rusko bojno silo čez Vislo v notranjost države, je popolnoma dosežen. Tretji cilj je bil, stisniti ruske armade na obeh bokih; tuji to je toliko doseženo in gre le še za to, ali so v notranjost Rusije se umikajoče zdrobljene ruske armade po svojem številu in po svoji kakovosti še sposobne, se po preteku daljšega časa zbrati k odporu. To bo odvisno od notranjih prilik v Rusiji in od sredstev, ki so ruski vladi še na razpolago.“

Ofenziva ruskih armad izključena.

Vojaški strokovnjak rotterdamskega lista „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ smatra položaj ruskih armad za skrajno neugodnega. Padec Brest-Litovska je v velikanski meri važnejši, kakor padec Varšave. Vsled padca Brest-Litovska je ruska armada razcepljena. Rusom so sedaj na razpolago le še nekatere železniške zveze, na črti Vilna—Rovno, med temi progami Minsk in Pinsk. Železniška proga, ki peče od Bialystoka čez Volkovyski in Pido proti izhodu, je Rusom le deloma na razpolago.

Glede večjih cest sta Rusom na razpolago le edino dve cesti in sicer cesta Pruzany—Slonim in pa Kobrin—Sluzk.

Vsaka velikopotezna ofenziva ruskih armad je izključena.

Le kolikor toliko srečno uspelo umikanje ruske armade bi še moglo velike dele ruskih čet obvarovati pred popolnim uničenjem.

Kakor sedaj kaže, je pričakovati, da se bo vršila odločilna bitka na severni strani močvirij Pričeta. Toda bržčas bo tudi izid te bitke za Ruse neugoden.

Prodiranje proti Petrogradu.

„Temps“ izvaja: O Nemcih sodijo, da nameravajo napasti Petrograd. Boji pri Dvinsku uvajajo napad. Predno izvedejo svoj načrt, si morajo zagotoviti nadvlado na Izhodnem morju, da si zagotove dovoz. Izhodnega morja še ne nadvladujejo, a ko je dosežejo, bodo morali še premagati strašne težave. Nemci bodo morali še premagati 400 km dolgi črti korakoma potiskati Ruse nazaj. Zdaj je konec avgusta. Dvomimo zelo, da izvedejo Nemci svoj načrt pred sredo zime. In brez strahu zato lahko čakamo, kako izvede sovražnik svoje pustolovstvo.

Strah v Petrogradu.

Iz Petrograda se poroča: Že od 23. avgusta se vrše v Petrogradu odredbe, ki napravljajo utis, kakor če bi pričakovala kaka trdnjava sovražnika. Baltiski in varšavski kolodvor je zasedlo vojaštvo, oba

kolodvora sta pa zaprta za zasebni in blagovni promet. V južnih petrograjskih predmestjih ležeča cerkvena posestva, med njimi veliki samostan Novo Djeviči, je izpraznilo nevojaško prebivalstvo in ti prostori služijo zdaj kot vojašnice. Ladijski promet v kronštadskem zalivu je popolnoma ustavljen. Oblegovalno stanje je označeno kot za stalno. Predpisi za potovanje v Petrograd so zelo poostreni.

Možnost, da bi utegnili napasti nemški zrakoplovec Petrograd, vzbuja v mestu velike skrbi. Po pariškem vzgledu je izdala mestna vojaška uprava celo vrsto odredb. Velikanski žarkometi na Peter-Pavlovi trdnjavi mečejo svetlobne žarke neprestano celo noč po mestu in okolici. Na raznih visokih petrograjskih poslopih so postavljeni topovi za obstreljevanje zrakoplovov, razsvetljava mesta je zelo omejena in vse poulčne svetilke so pogrnjene na zgornj s temnimi preprogami.

Velikanska poneverjenja v Putilovih tovarnah.

Iz Stockholma se poroča: V Putilovih tovarnah v Petrogradu, ki so največje ruske tovarne za izdelovanje municije in raznih drugih vojaških potrebščin, so prišli na sled velikanskim sleparstvom in poneverjenjem, ki znašajo na milijone. Ruski vojni minister je odredil revizijo vseh tajnih načrtov Putilovih tovarn.

Avstrijsko-italijansko bojišče. Boji pri Tolminu.

Poseben prizor se nudi v mrzlih nočeh z vrhov gorskih velikani. Od vseh strani grme nešteti topovi. Trese se, grmi in bliska, kakor bi bilo vse skupaj en sam ognjenik, o katerem se je mislilo, da je že davno ugasnil. Vmes svetijo s strelji užgana selišča in vasi in iskre se svetlobne krogle in žarkometi. Junaško se obnaša slovensko prebivalstvo. Večinoma še vedno vstraja z nami vred in nam povsodi najbolje služi, neustrašeno je in razborito. Slovenski Tolminci zaslužijo v tej vojni poseben list slave.

Boji ob koroški fronti.

Več kot 1800 metrov visoko, na Velikem in Malem Palu, na Freikoflu, tam gori so vojne postojanke. Po noči in po dnevu je treba paziti, na spanje je malo misliti. Kajti vedno so praske z Italijani, od katerih smo včasih komaj 20 ali 30 metrov oddaljeni, in vedno je treba streljati nanje. Alpinci so drzni nasprotniki in dobri strelici. Proti solnčnim žarkom in proti naliveom se varujemo samo s plahto šotora, katero razpnemo na dve skali. Jemo slanino in kruh; pijemo kavo in čaj, seveda mrzlo, na gorke jedi ni misliti. Navadno ostajamo gori po deset dni, potem se menjamo; menjava je težka, često z žrtvami zdravena, vrši se samo ponoči na vratolomen način. Pa tudi tam gori so topovi in strojne puške v dobro zavarovanih kritjih in ročne granate, navadno pa se branimo in odbijamo sovražnika, da mu krvavi glava.

Velik poraz Italijanov na Tirolskem.

Pri selu Lafran v južnih Tirolah so zadnje dni naši v srđitem boju Italijane hudo natepli. Cel 115. italijanski pešpolk smo razpršili. Italijanske izgube so zelo velike. Več sto padlih, ranjenih in ujetih — tudi polkovnik 115. polka je ujet.

Bombe na Brescijo.

Dne 25. avgusta, zjutraj ob ¼ na 7. uro, se je nad Brescijo na Gornjem Laškem pojavil avstrijski zrakoplov in je z višine 200 metrov metal na razne dele mesta bombe. Radi goste jutranje megle se je aeroplanu posrečilo, da je nemoteno nadaljeval svoj polet. Previdno se je tudi izogibal vsem opazovalnim postajam. Mestne ulice v Bresciji so bile ob času napada že dokaj živahne. Mnogo ljudi je preplašeno dirjalo po ulicah, ker so jih razpokajoče bombe in strelji brambnih topov silovito razburili. Največje razburjenje je bilo na Glavnem trgu, kjer je bilo več sto oseb zbranih. Ko je aeroplan mirno krožil nad mestom in si ogledal znamenitejšo stavbo, ter jih obmetaval z bombami, je odplul proti Veroni. Večje število oseb so avstrijske bombe usmrtili, mnogo pa je ranjenih. Število žrtev oblasti ne dovoli objaviti.

Požar v italijanski kraljevi palači.

V Kvirinalu, italijanski kraljevi palači, je dne 24. avgusta po kratkem času že drugokrat izbruhnil požar. Seno za kraljeve konje se je baje užgalo samo od sebe in tako je nastal požar. Škoda na raznih zalogah, poslopih in pohištju je precej velika. — Kraljica je v spodnjih delih Kvirinala določila prostor za 200 ranjencev.

Gospodarski propad v Italiji.

List „Avanti“ poroča, da so radi vojske letos izostali v Italiji skoro vsi tujci, ki so vsako leto prihajali na letovišča in so drugače tudi potovali po Italiji. Od 1. junija 1915 se je uradno razglasilo 1955 konkurzov v Severni Italiji, od teh 573 samo v Benečiji.

Italija napade Smyrna.

Iz Aten se poroča: Italijani prevažajo številne čete, katere bodo izkrcali ob maloazijski morski obali, da napadejo maloazijsko turško mesto Smyrna.

Francozi zopet napovedujejo veliko ofenzivo.

Francoski ministrski predsednik Viviani je izjavil socijaldemokratičnim poslancem, da bo general Joffre koncem meseca oktobra ali najpozneje v mesecu novembru pričel z novo veliko ofenzivo proti Nemcem. Do tedaj upajo Angleži svojo armado izdatno ojačiti.

Francozi so se poravnali.

Francoska zbornica je vzela izjavo ministrskega predsednika Vivianija na znanje. Z 539 glasovi proti 1 glasu se je odobrilo kredite za podtajništva vojnega urada. Zbornica se je odrekla pravici, da bi zborovala v tajni seji. Nato se je zbornična seja preložila do 16. septembra.

Največja angleška tovarna za bencol uničena.

Dne 16. avgusta je podmorski čoln pri Haringtonu uničil s streljanjem iz topov ob Irskem morju ležečo bencol-tovarno in zalogo bencola ter peči. Celo podjetje je z velikim plamenom zletelo v zrak. Uničena bencol-tovarna je ena največjih na Angleškem in za izdelovanje angleških razstreliv toliko večje vrednosti, ker je na Angleškem le prav malo takih tovarn.

Raznoterosti.

Hrvat o Slovencih. Prof. Lovrič piše splitskemu „Našemu Jedinstvu“: „Slovenci so diven narod. Vedno sem veliko o njih držal, ali sedaj, odkar jih bližje poznam, jih še bolj cenim. To je zdrav, krepak, moralen in napreden narod. Ni vasi brez lepe cerkve in šole. Brate Hrvate naravnost obožavajo. V vsaki stvari so nam pri rokah; sebi si odtrgajo od ust, a dajejo braniteljem domovine; grobove naših padlih junakov skrbno varujejo in kraste s cvetlicami. Vsa čast našim slovenskim bratom!“

Domoljubnost ogrskih Slovencev. „Novine“ pišejo: „Keljko so darivale slovenske fаре za delanezmožne vojake? 2035 kor. 21 fil. je po cerkvah nabrano. Slovensko ljudstvo je zaistin smilenoga srea.“

Vinko Kolšek †. V Šoštanju je umrl po dolgi, mučni bolezni tamkajšnji c. kr. notar g. Vinko Kolšek v 59. letu svoje starosti. Pokojni je bil vrl narodnjak, ljubeznjiv in koncilijski značaj. Naj počiva v miru!

Iz protestantske lipniške župnije. V to še čisto novo župnijo spadajo tudi naše slovenske lavantinske färe kakor St. Ilj, Svečina, Gornja in Spodnja Sv. Kungofa, St. Jurij ob Pesnici in Jarenina. Pred nekaterimi leti ni bilo tu ne duha ne sluha o protestantih. Südmarka jih je začela naseljevati, in tuintam najdemo tudi že kakega domačega Slovenca -protestanta. Gotovo bo naše čitatelje zanimalo, če podamo iz poročila leta 1914, ki ga je izdal lipniški farni urad, nekaj statistike. Veliko ne smemo pisati, drugače nas pobelijo. Duš je imela lipniška protestantska fara 593. Od teh spada k šentiljski pridigarški štaciji 317. Od leta 1913 je število duš poskočilo za 21. V celi fari je bilo 21 rojencev, 6 konfirmandov, 9 porok, 9 mrličev, 10 prestopov. Protestantovskih šolskih otrok je bilo v okolišju 101 in od novembra 1. 1914 je še prišlo zraven 16 otrok evangelijskih beguncev iz Galicije. V Lipnici je 5 šolskih otrok, v Ernovžu (Ehrenhausen) 6, v Strašu 8, v Vildonu 1, v Arnožu (Arnfels) 4, v Lučanah 9, v St. Ilju 61, v Svečini 3. Trije otroci se doma poučujejo od svojih mater in so slovenskega pokoljenja. Na protestantski cerkvi v Lipnici je še dolga 32.548 K 17 v. Največjo pozornost hoče fara obrniti na pridigarško štacijo v Lučanah (!). Za cerkev v St. Ilju se pridno pobira po Nemškem, a nabrana svota je še majhna.

Prvi slovenski invalid došel iz Rusije. Iz Rusije se je vrnil Jožef Škafer, doma iz Gotovelj, kot prvi Slovenec-invalid, ki je bil rešen ruskega ujetništva.

Imenovanja. Poročniki so postali: Vauhnik V., 17. pešpolk; Kosarek Karol, 87. pešpolk; Novy Jos., 17. pešpolk; Harter Ivan, 97. pešpolk; Fährndrich Maks, 7. lovski bataljon.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik 27. domobranskega pešpolka Anton Kienbauer. — Cesarsko pohvalno priznanje je bilo ponovno izrečeno črnovojniškemu poročniku pri 3. domobranskem pešpolku Josipu Lešniku. — Vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo je dobil stotnik zbornega generalnega štaba Franc Janša pri 49. infanterijskem brigadnem poveljstvu. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 7. lovskega bataljona Erle Gombač, nadporočnik 17. pešpolka dr. phil. Avgust Apih, poročnik 39. poljsk. topničarskega polka Henr. Dolenc in poročnik-prov. častnik 17. pešpolka Emil Jorde. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil poročnik 2. bosansko-hercegovskega pešpolka Jakob Hočvar, praporščak Labres Miroslav pri 5. dragonskem polku, praporščak 27. pešpolka Vrhovec Božidar, prideljen 13. kav. brig. poveljstvu, kadeti Bliz Emil, Cartagene Simon, Oplustil Alfonz in Zupan Gvido, vsi štirje pri 97. pešpolku, dragonec 11. dragonskega polka Šiška J. — Vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo so dobili: polkovnik 47. pešpolka Maks Traunsteiner, nadporočnik 47. pešpolka Miroslav Strel, nadporočnik 9. poljskega topničarskega polka Mihael Lukanc plem. Savenburg, stotnik 29. pešpolka Viljem Povše, nadporočnik 7. poljskega lovskega bataljona Vik. Bunc in Josip Kos ter poročnik 7. lovskega bataljona Ernest Scharsach. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik 7. poljskega lovskega bataljona Anton Opravil in stotnik 6. poljskega havbičn. polka Miroslav Laurič. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: asistenčni zdravnik 47. pešpolka dr. K. Wenzel, nadporočnik 7. poljskega lovskega bataljona Anton Klinger in major 17. pešpolka Jurij Pichler. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil kad. Zbašnik Jožef, namestnik asistenčnega zdravnika dr. Kregulski Henrik, prideljen 17. pešpolky, sanitetni kadet 2. bosansko-hercegovskega pešpolka Slajmer Boris. — Pohvalno priznanje je izreklo vrhovno armadno poveljstvo stotniku 17. pešpolka Tomažu Klimann in nadporočniku 3. saperskega bataljona Juriju Milavec.

Odlikovani vojaški zrakoplovec. Znani vojaški zrakoplovec nadporočnik Mandl, ki je napravil svoj čas zračni polet iz Dunaja v Ljubljano in ki je kot zadnji zrakoplovec zapustil trdnjavo Przemysl, predno se je udala Rusom, je bil odlikovan z redom železne kroge III. razreda z vojnim okraskom.

Dva junaška brata — Slovencev. Rezevni narednik Matija Goričar, prideljen gorskemu telefonskemu oddelku štev. 2, je bil radi junaškega zadržanja pred sovražnikom odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno II. razreda. Enako odlikovanje je dobil njegov brat, sanitetni praporščak Anton Goričar od 47. pešpolka. Vrla slovenska brata sta že od začetka vojske na bojišču. Odlikovana Slovenca sta doma iz Mozirja.

Ogrski finančni minister pri naboru potrjen. Pri prebiranju 43—50letnih črnovojsnikov je bil v vojake potrjen tudi ogrski finančni minister dr. J. pl. Teleszki.

„Kda de rus fertig.“ Prekmurski Slovenci pišejo: „Mi slovinci služimo v 45. om pešpolki v Przemysli z vogri, polaci i slovaki. Zdej se na pot spravljamo, ka mo šli na rusa pa vsememo njegov varaš po imeni Petersburg (Petrograd), te de pa rus fertig. — Gašpar Viljem, Črnka Jurij, Škaper Ivan z Čopi- nec, Sulič Alojzi z Ritkarovec, Küjer Štefan z Martinje, Rogan Jožef z Trdkove, Fatb Hugo z Dolnje- ga Sinika.“

Državna poslanca dr. Markow in dr. Kurylowicz obsojena v smrt na vešala. Po večtedenskem trajanju je bila končana pred deželnoobrambnim divizijskim sodiščem na Dunaju razprava proti državnima poslancema dr. Dimitriju Markow in višjemu deželno sodnemu svetniku dr. Vladimirju Kurylowiczu, dalje proti odvetnikoma dr. Cirilu Czerlunczakiewiczu iz Przemysla in dr. Ivanu Drohomileckemu iz Zloczowa, proti posestniku Tomažu Diakowu iz Verbiaza, ključavničarju Gabrijelu Mulkiwiczu iz Kamionke-Strumilove in končno proti korespondentu lista „Novoje Vremje“ Dimitriju pl. Janczeweckemu. Vsi obtoženci so bili pripadniki ruske nacionalne stranke. Obtoženci so bili radi veleizdaje in zločina proti vojni sili države obsojeni v smrt na vešala.

Prostovoljni vstop črnovojsniških zavezancev letnikov 1865 do 1872. Za prostovoljni vstop črnovojsniških zavezancev, rojenih v letih 1865 do 1872 v deželno brambo za dobo vojske, veljajo sledeča določila: 1. Črnovojsniške zavezance, ki so svoj čas služili pri vojaki in ki so spoznani za orožje sposobnim, se uvrsti kot prostovoljce za dobo vojske v ravno ista krdela, v katerih so svoj čas služili, oziroma v katerih so bili izvežbani in sicer le v tolikem številu, kakor določa točka 6 teh pravil. Ni torej dovoljeno uvrstiti črnovojsniške zavezance, ki se prostovoljno prijavijo za vstop in ki so svoj čas že služili pri vojaki, v kaka druga krdela za časa vojske. Črnovojsniške zavezance, ki vstopijo prostovoljno v vojake in ki so svoj čas služili v vojni mornarici, se sme uvrstiti kot prostovoljce le samo v pehoto. Za črnovojsnike, ki so služili pri vojaki, se smatra le samo take, ki so imeli kako vojaško šaržo, nadalje take, ki so služili najmanj eno leto pri vojaki, končno take, kojih vojaško izvežbanje je trajalo najmanj osem tednov in ki so se udeležili vsaj dveh orožniških vaj. 2. Kot zadnji rok za prostovoljni vstop v domobranstvo imenovanih črnovojsniških zavezancev, ki

so bili pri naboru spoznani za sposobne, je določen eden dan poprej, predno je poklican dotični črnovojsniški letnik pod orožje. 3. Izvzeti od teh določil so le tisti črnovojsniški zavezanci, ki so bili potrjeni za sposobne za črnovojsniško službo, ki bi pa bili radi uvrščeni v tista krdela, v katera se jih je uvrstilo na podlagi porazdelitve. V tem slučaju ni določen nobeden rok za prostovoljni vstop, prezenčna služba sledi neposredno črnovojsniški službi. 4. Tisti, ki vstopijo za dobo vojske prostovoljno v domobranstvo, pa morajo nastopiti prezenčno službo najpozneje tistega dne, ki je določen za splošni vstop črnovojsniških zavezancev v črnovojsniško službo. 5. Prostovoljni vstop v domobranstvo za dobo vojske tistih črnovojsniških zavezancev, ki so bili pri prebiranju spoznani za nesposobne za orožje, je sicer odvisen od izjemnega dovoljenja dotičnega vojaškega krdela, ni pa navezan na splošni rok, ki je določen za vpoklic črnovojsniških zavezancev. 6. Za prostovoljni vstop za dobo vojske so določena za sledeča krdela naslednje najvišje številke: a) za črnovojsniške zavezance s pravico do znaka za enoletne prostovoljce, ki so služili pri vojaki; b) za črnovojsniške zavezance brez pravice do znaka za enoletne prostovoljce, ki so služili pri vojaki; c) za črnovojsniške zavezance s pravico do znaka za enoletne prostovoljce, in d) za črnovojsniške zavezance brez pravice do znaka za enoletne prostovoljce, ki niso služili pri vojaki in sicer I. za domobransko pehoto; od a) do d) v obče neomejeno število. II. za domobransko kavalerijo: pri vsakem domobranskem polku ulancev od kategorije a) 5, b) 10, c) 2 in d) 3; pri kavalerijskih tirolskih in dalmatinskih strelcih kategorije a) 3, b) 5, c) 1 in d) 2. III. pri domobranski poljski topniški in havbični diviziji: pri vsaki nadomestni bateriji kategorije a) 3, b) 10, c) 2 in d) 3 prostovoljci. V domobransko kavalerijo in v domobransko poljsko artilerijo bodo sprejeti le samo taki prostovoljci za dobo vojske s pravico do znaka za enoletne prostovoljce — brez ozira na to, če so svojčas služili pri vojaki ali ne — če imajo lastnega, za vojaško službo popolnoma sposobnega konja s potrebno konjsko opravo. Gažisti brez činovnega razreda, podčastniki in poddesetniki, odpuščeni iz skupne armade, vojne mornarice, domobranstva ali orožništva, označenih letnikov, ki vstopijo za dobo vojske prostovoljno v vojake in ki z listinami dokažejo svojo svoječasno šaržo, bodo dobili tisto šaržo, katero so imeli poprej v vojaški službi, nazaj, oziroma bodo imenovani za narednike, oziroma nadlovec in sicer v slučaju, če šarže, katero so dobili svoj čas pri vojaki, niso izgubili. Za prostovoljni vstop za triletno prezenčno vojaško službo ni nobene omejitve glede števila. Ta določila veljajo tudi za črnovojsniške zavezance rojene leta 1873 in pozneje, pri katerih je nehala črnovojsniška zaveznanost vsled predčasne vstopa že pred 42. letno dobo in ki so postali vsled novega črnovojsniškega zakona zopet črnovojsniški zavezanci.

V vojake poklicani učitelji dobijo plačo nadalje. Deželni šolski svet je naročil davkarijam, da ne smejo ustaviti plače tistim pod orožje poklicanim ljudskošolskim in meščanskim učiteljem na javnih šolskih zavodih, ki nimajo častniške šarže in ki imajo skrbeti za ženo in za otroke. Davkarijam je zaukazano, da morajo izplačevati plače proti pobotnicam, kakor do sedaj, ne da bi še le čakale na kako tozadevno posebno odredbo višje šolske oblasti. Okrajnim šolskim svetom je naročeno, da morajo takoj poročati deželni šolski oblasti vsako spremembo v stanju moškega učiteljskega osebja.

Preklinjanje — vojaško prepovedano. Dober vojak in poštena kletev, to ste bili za časa starih velikih vojsk dve stvari, ki ste spadali na vsak način skupaj. Splošna brambna dolžnost nas je navadila na civiliziran vojaški tip. Pravemu vojaku danes ne samo da ni treba preklinjati, ampak on pod okoliščinami ne sme niti. Neki nizozemski poveljnik vsaj je izdal te dni povelje, ki pravi: „Že z več strani se mi je zatrdilo, da se pri četah druge divizije še vedno mnogo preklinja in rabi ostudne izraze. Moja izrecna želja je, da se napravi temu kolikor mogoče hitro konec. Neki del povelja priznava odkrito, da si v nizozemski armadi ne samo navadni vojaki, ampak še tudi častniki skušajo dostikrat pomagati s kako pošeno kletvico. — Sicer pa je končno vprašanje, če v nizozemski armadi res kaj bolj preklinjajo, kakor pri drugih?“

Dezertar ustreljen. Graško vojaško sodišče je obsodilo poddesetnika Karla Jandl od 26. domobranskega pešpolka radi neprestanih dezertacij na smrt. Jandl je bil v soboto, dne 28. avgusta ob 7. uri zjutraj ustreljen. Svarilen vzgled za nedovoljeno uhanje iz vojašnic!

Gradnja nove železnice Gradec—Liebenau. — Železniško ministrstvo je podelilo družbi graško mestne železnice pravico za tehnična predčila za gradnjo nove železnice Gradec—Liebenau.

Semensko žito. Komur manjka letos semenskega žita, naj se oglasi pri občini, katera mora vsa tozadevna naznanila vpoklati okrajnemu glavarstvu. Navede se naj velikost njiv, določenih za jesensko setev, in koliko žita se rabi. Cene za semensko žito so uradno sledeče nastavljenе: pšenica od 1. septembra (očiščena) 37 K 77 v, od 15. septembra naprej 36 K 37 v, neočiščena sd 1. do 15. septembra 36 K 2 v, od 15. septembra dalje pa 35 K 3 v. Rž stane očišče-

na 30 K 26 v, neočiščena 28 K 86 v, Natančneje glede semenskega žita, pri občinah in glavarstvih.

Mlinski izdelki iz koruze se smejo prosto uporabljati. Vlada namerava v bližnjem času ministrsko odredbo z dne 26. marca 1915, s katero se je uredila uporaba moke, v toliko spremeniti, da se bo političnim deželnim oblastnjim dalo pooblastilo, da smejo iste odrediti prosto prodajo in uporabo koruznih in činkvantinovih izdelkov (koruzni in činkvantin zdrob in moka ter moka za polento), nadalje ječmenova moka, v kolikor se izdeluje ter ješprenj in pšenični zdrob. Kakor znano, se je tudi te mlinske izdelke dosedaj vsevalo med ono množino moke, katera je bila določena za uporabo. Radi tega se je te mlinske izdelke smelo prodajati le proti uradnim izkaznicam za kruh in moko. Od časa, ko se bo nameravana vladna odredba izdala, se bodo smeli imenovani mlinski izdelki v podrobni prodaji prosto prodajati, t. j. brez izkaznic za kruh in moko. Ravnotako se tudi ne bo stavilo več nikake zapreke, ako se bo te mlinske izdelke rabilo v večji množini, kakor je po veljavni vladni odredbi za eno osebo predpisano. S to nameravano odredbo pa seveda ne bodo določbe o zasesti žita in moke na korist države in izključna pravica za nakup in razpolaganje, ki jo ima sedaj vojni-žitno-prometni zavod, popolnoma nič prizadete.

Zanimiv spor med kmetom in pekem. Pred sodiščem v Poznanju na Nemškem se je vršila zanimiva razprava. Neki poznanjski pek je kupoval od nekoga kmeta vsak dan po tri funte surovega masla, katerega ni nikdar tehtal. Nekega dne pa je tehtal maslo in videl, da ne tehta tri funte, temveč nekaj manj. Rekel ni nič, toda tehtal je potem maslo vsak dan in je tudi opazil vsak dan, da manjka nekaj od masla do prave teže. Nato je potem ovadil kmeta zaradi sleparstva. Ker so vsi pekovi domači videli vsak dan, da je vedno manjkalo nekaj masla, je bilo več kot jasno, da bo kmet obsojen. Pek je zahteval na sodišču, da mu mora kmet povrniti škodo za ves čas, kar mu je prodajal maslo, torej tudi za čas, ko še ta pek ni opazil sleparstva. Pek se je torej že veselil, da bo moral sleparski kmet v luknjo. Toda pri razpravi se je stvar kar nenadoma izpreobrnila. Kmet je namreč izjavil in tudi ponudil dokaz po pričah, da je za maslo, ki ga je dajal peku, dobival od njega kruh, pri čemur pa se je prepričal s tehtanjem, da hleb kruha ne tehta tri funte, kakor bi moral, temveč manj. Zato je tudi dajal peku manj surovega masla. Če je bila torej razlika v teži, je kriv le sam pek, ker ni prodajal kruha prave teže. Sodišče je uvaževalo te izpovedi in konec je bil, da je bil kmet oproščen, pek pa obsojen, da je moral plačati sodne stroške.

Mezda kmečkih otrok se vračuna v osebno-dohodninski davek. Prizivna komisija za osebno-dohodninski davek za Štajersko je ertala iz napovedi za osebno-dohodninski davek znesek 500 K, katerega je neki kmet izplačal svojim otrokom kot mezdo, ker so mu opravljali kmečka dela, in se je izrekla, da se znesek, katerega plača kmet svojim otrokom, da mu opravljajo kmečka dela, ne vračuna kot izdatek pri napovedi osebno-dohodninskega davka, češ, mezda, ki jo izplača kmet svojim lastnim otrokom, ne pride pri odmerjenju osebno-dohodninskega davka v poštev. A proti temu odloku je vložil dotični kmet priziv na upravno sodišče, ki je pa bilo drugačnega mnenja, in je razsodilo, da je vse eno, če kmet plača mezdo tujim delavcem, ali pa lastnim otrokom, če se le mezda sploh izplačuje. Torej se v bodoče sme delavska mezda, katero izplača kmet svojim lastnim otrokom, odšteti pri odmerjenju osebno-dohodninskega davka.

Izmenjava medenih možnarjev. Za posestnike, ki hočejo svoje medene možnarje zamenjati za železne, kar se mora pri občinah prijaviti, se preloži rok dne 10. avgusta na dne 25. septembra 1915.

Izvažanje perotnine v tuje države je avstrijska vlada prepovedala.

Francija prepovedala izvoz srebra, bakra in nikla. Francoska vlada je prepovedala izvoz srebra, bakra in nikla.

Tovarna za vžgalice zgorela. V Segedinu na Ogrskem je zgorela dne 23. avgusta tamošnja velika tovarna za vžgalice. Škoda je ogromna.

Železni denar. Nemški državni zvezni svet je razglasil, da se bo odslej koval denar iz železa in sicer drobni pet penigov.

Na Angleškem je začelo 10.000 rudarjev štrikati.

Kolera v Beljaku in Loki. V Beljaku na Korškem se je pojavilo šest slučajev, v Loki pri Zid. Mostu na Spodnje-Štajerskem pa eden slučaj azijske kolere in sicer pri vojaki, ki so došli z bojišča.

Kolera v Ljubljani. Uradno se naznanja, da se je dne 26. avgusta zdravstveni oblasti naznanilo 7 slučajev kolere v Ljubljani. Obbolele osebe so vojaki, ki so došli z bojišča.

Okužena reka. Hrvatski listi javljajo: Reka Kolpa, od Karlovca do izliva v Savo, je proglašena za inficirano od bacilov kolere. V Karlovcu in v drugih

krajih je prepovedano, se v reki kopati, prati, loviti ribe. Kolera se je pojavila najprvo v dveh ob Kolpi stoječih hišah v Karlovcu. Hiši sta strogo izolirani.

Primorske novice.

Umrl je v Kandiji pri Novem Mestu na Dolnjemskem v bolnišnici usmiljenih bratov vpokojeni sezanski župnik vlč. g. Josip Omers. Rojen je bil leta 1845. N. v m. p.!

Bergogna — vergogna. Naš slovenski Breginj za Kobaridom je sedaj tudi pod italijansko oblastjo. Ves kot kobariški je seveda slovenski, ali Italijani so mu že dali italijanski pečat. Breginj se imenuje po italijansko Bergogna (ta spaka je tudi že prej strašila po uradih) in Italijani so napravili italijanski poštni pečat: Bergogna, poste italiane. Tako je torej! Pripovedovali so, da boji četverozveze so boji za narodnostni princip; vsakemu svoje, kar mu gre, oni, Italijani, pa že sedaj, ko so komaj stopili na slovensko zemljo, kažejo, kako bi nas poitalijančili, ako bi jim prišli v pesti. Bergogna je laška „vergogna“ — sramota.

Kako se godi primorskim beguncem. Istrski hrvaški deželni poslanec Stihovič je bil na Ogrskem pri istrskih evakuirancih in sicer v krajih ob črti Budimpešta—Reka: Batto, Baraczka, Erca, Lokut, Erd in Tarmok. Dalje ni hotel iti, ker so mu v ministrstvu rekli, da se proti koncu mesca julija preselijo vsi begunci v Avstrijo. Ti kraji niso zdravi, pitne vode ni, megla, močvirje. Tega naši ljudje, navajeni na čist zrak z burjo, ne morejo prenašati. Otroci umirajo. Mleka po nekaterih krajih ni mogoče dobiti, mesa malo, pa tukaj je bilo še dobro, pravi Stihovič, v drugih krajih skrajno slabo, no, zdaj jih premeščajo v Avstrijo, kjer bo zanje v vsakem oziru gotovo bolje.

Vsak, kdor hoče iti iz Gorice, mora imeti sprizevalo o cepljenju proti koleri. Ukrenilo se je to radi varstva nalezljivih bolezní. To sprizevalo dobijo samo nni, ki so res cepljeni proti koleri, na mestnem uradu ob uradnih urah.

Letošnji goriški krompir je bil kmalu razprodan. Razprodajali so ga v Gorici, v okolico ga je šlo dosti tja, kjer ga ni, pa tudi izvozili so ga precej. Gospodarska zadruga za goriško okolico je tudi v teh težkih časih dobro delovala. Seveda je ostalo po njivah, ki niso varne pred granatami in šrapneli, še precej krompirja.

Vinska letina na Goriškem kaže prav dobro. Seveda briskega in furlanskega vina ne bo, bo pa vipavec in kraški teran. Čujemo, da hočejo letos trgati, kolikor mogoče kmalu. To bi znalo škodovati dobroti vina. Rajše počakati, da grozdje povsem dozori, da je vino dobro in bodo imeli kmetje pošten zaslužek. Saj se ni bati italijanskega „prijatelja“!

Dopisi.

Maribor. V nekaterih tukajšnjih vojaških taboriščih se je pojavila griža in legar. Vojaška zdravstvena oblast je odredila stroge varnostne odredbe. Pri straniščih in stanovanjih so postavljene posode z vodo in Lysoformom. Vojaki si morajo večkrat na dan v tej vodi umiti roke. Namerava se izdati strožje zdravstvene odredbe za gostilne in prenočevališča.

Maribor. Čudno napravo smo opazili na starem dravskem mostu. Po nekem lijaku spravljajo v Dravo straniščno blato. Sedaj, ko se na vseh koncih in krajih sliši o širjenju kužnih bolezní, pač ta naprava gotovo ne pospešuje ugodnega zdravstvenega stanja v našem mestu.

Maribor. V soboto, dne 28. avgusta, je samo 1 špehar pripeljal nekaj mesa na trg.

Maribor. Mestni svet je lastnikom konj naznanil, da radi pomanjkanja ovsa ni pričakovati, da bi se za konje določilo v bodoče več kot 1 kg ovsa na dan. Radi tega morajo konjerejci skrbeti za nadomestna krmila. Da bo mestni svet imel pregled, koliko ovsa rabijo mariborski lastniki konj, naj isti takoj naznanijo mestnemu svetu, koliko ovsa bodo rabili za prihodnja dva mesca (september in oktober). Pri naznanilu se naj navede, koliko konj in koliko ovsa poseduje dotični, ki poda naznanilo.

Maribor. Moštvo železniške varnostne straže na tukajšnjem glavnem kolodvoru je zbralo 133 K za Rudeči križ.

Maribor. Dne 23. avgusta je umrl tukajšnji trgovec Karl Schmidt, star 71 let.

Jarenina. Tukajšnji rojak Martin Mezgec, četovodja kolesarske stotnije bataljona št. ... je dne 16. avgusta padel na južnem bojišču od krogle zadel junaške smrti za cesarja in domovino. 10 mesecev se je bojeval na severu, a sedaj 2 mesca proti Italijanu. Lansko leto je 15. avgusta prvokrat streljal na sovražnika Rusa in letos ravno na isti dan na prelepi praznik Marijin pa je sovražna krogla verolomnega sovražnika pretgala nit življenja vrlemu mladeniču, ki je bil šele v 24. letu svbje dobe. Rajni je bil večletni čitatelj naše „Straže“ in ud Marijine družbe. Čeravno je bil od 18. leta med popačenim svetom, pa se ni sramoval družbene svetinje. V posebno varstvo se je pa izročal Mariji škapulirski. Njegova mamica, ki jo je pa tudi ljubi Bog dne 17. aprila t. l. poklical iz te solzne doline, je skrbel, da je njen Martin ostal zvest Mariji. Ko je ubogi mladenič izvedel to prežalostno novico, je pisal svojim domačim: „Vse težave sem že preстал v tej strašni vojski in se

daj še naj to? Pa naj bo božja volja! Če me Rus ubije, pojdem vsaj k mamici. In po preteku 4 mesecev pa ga je polentar ubil. Kako je bil padli navdušen za domovino, pričajo pisma g. nadporočnika, ki je o njegovi smrti poročal, in tudi pisma njegovih tovarišev. Naj bo blagemu mladeniču tuja zemljica lahka!

Sv. Martin pri Vurbergu. Dne 15. svečana t. l. je šel 35letni mladenič Anton Majerič, sin Martina Majerič, mlinarja v Sp. Koreni, kot novinec-črnovojnik k vojakom. Mesca roznika je prišel v Galicijo v bitko. Bil je priden, pošten, ponižen in delaven fant in član Marijine Družbe in dolga leta naročnik „Sl. Gospodarja“. Zato ga je tudi vse spoštovalo in ljubilo. Pisal je večkrat domov svojim domačim in tudi drugim; dne 10. roznika pa je pisal zadnjokrat. Dne 21. avgusta pa so dobili njegovi stariši žalostno poročilo, da je dne 13. roznika bil od sovražne krogle v trebuh zadet in je v par urah izdihnil blago dušo. Blagi sin domovine! Daroval si v najlepšem cvetu mladosti svojo blago kri in življenje na bojnem polju za cesarja in domovino. Rajni je tudi rad prejemal svete zakramente. Kaj rad je tudi romal na božjo pot k Materi božji na Sv. gorah, lansko leto jo je obiskal osmokrat in bilo je tudi zadnjokrat, kajti lepa že krije njegovo truplo okrvavljena gališka zemlja. Naj v miru počiva, duša pa naj večni raj uživa!

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Dvakrat se je že vrnil iz severnega bojišča poddesetnik Franc Ferčal, doma iz Biša. Bil je že trikrat ranjen in se je bjeval celo zimo v Karpatih in je še zmiraj čvrst in krepak kljub hudi zmi, ki so jo morali prenašati ubogi vojak. Šel je s prvim domačim pešpolkom v Galicijo in 19. oktobra lanskega leta je bil prvič ranjen od granate v levo nogo. Ozdravljen se je vrnil spet na bojni polje koncem mesca decembra, bil je zaporedoma v bojni črti do 4. junija t. l. Ta dan bi mu skoraj sovražni šrapnel ugasnil mlado življenje, zadel je bil v glavo v desno sence, a ljuba mati božja ga je varovala. Dne 24. marca ga je zadel sovražna granata v desno ramo in desno nogo, ki pa ga je samo potokla, le na nogi je dobil malo rano. Čeravno ves pohabljen od težkega udarca granate, je ostal še zana-prej v bojni črti do zgoraj omenjenega dne. Večkrat mu je pretilo tudi ujetništvo, pa poguma ni zgubil; njegovih tovarišev so mnogo ujeli, on je pa vsakokrat srečno pete odnesel kljub vsem nevarnostim. Sedaj se nahaja v Mariboru in želi, da bi že skoraj s polentarij poskusil.

Gornja Radgona. Dne 22. avgusta popoldne je v gospodarskem poslopu admontskega posestva na Črešnjevcu izbruhnil požar, ki je celo poslopije uničil. Zgorelo je osem vozov otave, šest vozov slame, 1 mlatilni stroj in drugo gospodarsko orodje. Škoda znaša čez 7000 K.

Stoprce pri Rogatcu. Iz severnega bojišča nam je došla žalostna vest, da je tukajšnji rojak, stotnik Ludovik Zwirn, padel dne 1. avgusta junaške smrti. Pred leti je bil učitelj na mariborski kadetnici. Mesca julija je prejel že drugo odkokovanje, namreč signum laudis. Dne 27. julija je še pisal domačemu g. župniku: ...Zahvaljujem se za prijazen pozdrav in za priporočbo v molitvi, ki jo vsak vojak tako potrebuje. Brez božje pomoči se ničesar ne doseže in posebno v vojski čuti vojak, kako mu je božja pomoč potrebna. Naša pravična stvar vrlo napreduje. Moji Bošnjaki, katerim načeljujem kot bataljonski komandant, se vrlo bijejo na vsej črti, posebno pri Krasniku smo pritisnili neprijatelje daleč nazaj. Pozdravite mi moje ljube Stoprce in drage Stoprčane, dal Bog, da se še kedaj vidimo... — Ni mu bilo dano. Vsi se z veseljem spominjajo, kako je predlanskim o Božiču pri polnočnici krasno prepeval: „Ave Marija“. Njegov brat, tudi stotnik, se nahaja že v drugič na bojišču. Brat Rajmund pa je oskrbnik mariborske deželne bolnišnice. Naj bo slovenskemu častniku-junaku tuja zemljica lahka! Njegovim domačim iskreno sožalje.

Celje. Mestni svet je imel dne 27. avgusta sejo, v kateri je sklenil, da se tisti del mestnega pokopališča, ki je določen za umrle vojake, poveča. — V domovinsko zvezo se je zopet sprejelo okrog 20 novih meščanov. Novosprejeti morajo plačati 25 K vsprejemnine.

Brežice. Na tukajšnjem sejmu dne 20. avgusta je žandarmerija prišla celo družbo proslulih sejmskih tatov in jih djala pod ključ. Prijeti so: kočar J. Jambrečič in njegova žena Terezija iz sela Veliko Tragovišče, kočarica Ljuba Hajnžič iz Zaboka, dindnar Anton Premus iz Velikih Kradovišt, kočarica F. Horvatiček iz Zaboka, Jožef Tuško in Ana Kervak iz Kraljevca, torej vsi iz Hrvaškega. Tatinsko družbo so prijeli v hipu, ko so nakradene stvari hoteli utihotapiti čez mejo.

Legen pri Slovenjgradcu. Šivilja Benedikta Prevorčnik (Prevortschnig), omožena Druškovič, soproga ognjičarja v Legnu pri Slovenjgradcu, je bila dne 15. februarja 1915 od žandarmerije prijeta in izročena sodišču, ker je preejala od svojega moža iz Galicije veliko zavojev s perilom, lišpom in denarja. Zagovornik Benedikte Druškovič pa sedaj naznanja, da je bila ustavljena predpreiskava zaradi hudodelstva udeležbe na tatvini, ker se je dognalo, da si je njen soprog predmete, katere je pošiljal svoji ženi, pridobil na pošten način. Benedikta Druškovič se je morala pri glavni razpravi dne 14. avgusta 1915 zagovarjati zaradi tega, ker se je v svoji razburjenosti zoperstavljala hišni preiskavi od strani orožnikov. Zato je preejala tudi neko malenkostno kazen, katera je pa vsled preiskovalnega zapora označena za pre-stano.